

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč., Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

GLASILO

POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

Stane 4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi i. t. d. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Slavnost Palackega.

Praga 18. Sinoči okolu 9. ure imel je mestni župan dr. Podlipny v veličastni, električno lučjo bajno razsvetljeni dvorani »Žofinskega ostrova« navdušen govor, prenapolnjen načela o moralni edinosti Slovanov ter je pozdravil mnogoštevilno tu zbrane goste. Otok, kjer se dviga poslopje bil je vsled električne razsvetljave podoben mörju. Banketa udeležilo se je 1250 oseb. Na uhodu dvorane sta Rieger in Palackijev sin šla naproti Rusu Lamanskyju. Bil je to veličasten trenotek. Vsi trije stari patrijotje so se objeli in poljubili kakor bratje. Ob 10. uri je došel general Komarov; bil je vsprejet navdušeno. Slavnost je trajala do 2 ure v jutro.

Danes ob 11. uri zjutraj vršila se je slavnost odkritja Palackega oprsja v muzeu. Ob 2. uri je bil banket in ob 7. slavnostna predstava opere »Libuša«.

V mestu je velikansko gibanje in goste pozdravljajo povsod navdušeno.

Praga 18. (Naša brzojavka). Vse mesto je divno okrašeno. Nebroj zastav plapola raz hiše. Pozdrav na kolodvoru najprisernejši, navdušenje nepopisno. Lvovskemu in krakovskemu županu priredili velikanske ovacije. Včerajšnji večer je bil pozdravni večer vsem slovanskim gostom s koncertom in razsvetljavo Žofinskega otoka. Razsvetljava bila je bajna. Pevsko društvo »Hlahol« je prepevalo divno izbrane zборе v vseh slovanskih jezikih. Danes ob najstari uri je bila slavnost Palackega v panteonu muzeja ob nebrojni udeležitvi naroda. Govorili so zastopniki vseh slovanskih univerz in izročili adresse udanosti geniju Palackega in češkemu narodu. Navzoče goste je pozdravil v prekrasnem govoru grof Harrach, o Palackem pa je govoril profesor Tomek. Ko je ruski general Komarov v sijajni uniformi pozdravil Palackega, položil na njegov kip prekrasen srebrn lovor-venec ter izročil bratske pozdrave vesoljnega ruskega naroda, priklopilo je navdušenje do vrhunca. Delirij se je polastil slehernega v slavnostnem trenutku, ko je naglašal general Komarov, da prinaša ruski narod sreče vse svete Rusije bratskemu narodu češkemu. Ob dveh popoldne je bil banket na Žofinskem otoku, zvečer pa bode slavnostna predstava v narodnem gledališču.

Novejše vesti.

Madrid 17. Generalni guverner Blanco brzojavlja, da bombarduje 14 vojnih ladij obrežje in luko pri Santiago de Cuba. Španske baterije se junaško ustavljajo. Brodovje poveljnika Camara je odšlo baje v Boston, da bi bombardiralo nekatere luke Združenih držav. Širi se tudi vest, da je odplulo brodovje Camare proti Filipinom.

Madrid 17. »Agencia Fabra« sporoča, da se nemudoma pokličejo pod orožje nadaljne čete. Vojno ministerstvo in ministerstvo mornarice ima polno posla. Misli se v obče, da vojna ne bode še kmalo pri kraju. Španska ne računa na intervencijo velevladstij, tudi Nemčije ne, da-si ima slednja dovolj interesov na Filipinih.

Madrid 17. Guverner mesta Santiago de Cuba brzojavno sporoča, da so oddali Amerikani včeraj do tisoč strelcev. Nekaj španskih krogel je zadelo sovražne ladje. Na španski strani je 21 ranjenih in 3 mrtvi, med ranjenimi sta dva častnika. Špansko brodovje ni poškodovano.

Pariz 17. Ribot je zaprosil predsednika, naj mu dovoli časa, da se odloči, ker se mora pogovoriti prej z različnimi osebami.

Berolin 17. Do 5. ure popoldan se je doznalo o izidu 339 voljenih. Od voljenih pripada 34 konservativcem, 6 državnim stranki, 71 centru, 4 reformni stranki, 6 je nacionalnih liberalcev, 2 prosto misleča, 11 Poljakov, 1 Danec, 7 divjakov in 32 socijalnih demokratov. Treba bode 165 ožjih volitev. Volitve so se vršile v najlepšem redu, samo v Stralsundu in Grünbergu so se pojavili mali izgredi in nemiri.

Budapest 17. Minister za pravosodje je odgovoril na interpelacijo poslanca Molnarja, da je državi gledati na to, da čuva rimsko katoliško duhovščino proti eventualnim napadom. Oponinjal je pa minister tudi duhovščino, da naj ne dopusti, da bi nekateri iz njenega kroga koga svojih blatili in tako pozabili na svoje stališče, ker potem bi bila tudi državna moč preslaba, da bi jih ščitila.

Cetinje 17. Črnogorska vladna poročila nanašajo, da so se ponovili včeraj daljši spopadi ob meji. Na obeh straneh je precej mrtvih in ranjenih. Mohomedanci so pobili mnogo krščanskih žensk in otrok, ki so bežali proti črnogorski meji. Tudi je bilo zažganih mnogo hiš.

London 17. Policijska preiskava ja dognala, da je Todd, ki je napal poslaniškega tajnika grofa Areo-Balley-a, umobolen.

Carigrad 17. Sultan je sporočil armenskemu patrijarhu, da je ovrigel odredbo ministerstva za bogoslužje in da naj se »Katolikus« Sis-a voli na podstavi prejšnjih sporazumljenj.

Lvov 17. Antisemitski izgredi v Jaslu, Krasnem in Gorlici postajajo vedno resnejši; v okraju Strzydow se jako razširjajo izgredi. Tukaj so bile pobite šipe na judovskih hišah ter v dveh vaseh oplenjena njih bivališča. Vojaštvo, ki se razpošilja na vse strani zabranjuje hujše. Bati se je izgredov tudi v Soloku, ker je zmagal stranki Stojalovskega nasproten kandidat.

Žendarmenija je morala rabiti orožje, ker je bila napadena od izgrednikov. Zaprtih je bilo večeraj 190 oseb mej njimi mnogo vodij izgrednikov.

Krakov 17. V okraju Gorlice krožijo cele trume oboroženih kmetov, kateri plenijo in požigajo. Kljub strogim odredbam oblasti se izgredi razširjajo močno ter postajajo vedno resnejši in nevarnejši. Vojaštvo je zabranilo napad na mesto Gorlice. V Čarowu so izgredniki napali sinagogo (judovske cerkev) med večernimi molitvami.

Lvov 17. V Strzydowu je morala rabiti žendarmenija tudi orožje, ker je bila v nevarnosti, da jo napadejo razljuteni izgredniki. Tu je ostalo mrtvih 6 izgrednikov ter je bilo ranjenih 5, kojih trije so kmalo na to umrli. Kmetje se upirajo in protivijo orožništvu jako trdovratno.

Krakov 17. Ker je stanje v okraju Krasno zelo opasno je odšel tjakaj en polk vojaštva.

Zakon — mrtva beseda.

V področju e. kr. deželnega sodišča v Trstu živi glasom ljudskega šetja iz leta 1890. 131.121 Italijanov in 122.815 Slovanov (Hrvatov in Slovencev), številki, kateri brez ozira na umetno fabrikacijo Italijanov ipak niso daleč jedna od druge. Po tem bi človek mogel misliti, da je jezik jednih ravnopraven na tem sodišču jeziku drugih; da ni privilegij za jedne, a zapostavljanja drugih; da se vsakemu kroji pravica v svojem jeziku. Ali vara se, kdor tako misli, akoravno se mora priznati, da so storjeni koraki, ki merijo na poplavljanje dosedanjih za Slovence neznosnih odnošajev; n. pr. v drugem civilnem senatu, kateremu predseduje sedaj gosp. deželnega sodišča svetnik Fran Kodrič, vodijo se pravde izključljivo v jeziku tožbe in vsakemu se kroji pravica v njegovem jeziku; žalostno je samo za ta senat, da nima slovenskih napisov, slovenskega pečata in v obče slovenske zunanosti; sploh je žalostno, da niso vsi napisi na deželnem sodišču dvojezični. Ne glede na uradovanje v drugem senatu je pa slovenski jezik proskribiran iz deželnega sodišča tržaškega, a največje bagateliziranje istega vidimo v kazenskih oddelkih in senatih, kjer je a priori izključeno, da se koji zapisnik vodi, da se koja razsodba proglašna v slovenskem jeziku, dočim je brez dvojbe polovica razprav, ako ne več, namenjena slovenskemu ljudstvu. Ako kdo uložil slovensko ovadbo, ne sme misliti, da bode imel slovensko razpravo; preiskava se vodi samo italijanski, državno pravdnštvo ne pregovori niti besede, ne napiše niti črke slovenski. Ako kdo pride na razpravo, je prvo vprašanje, ki se mu stavi: »Savè parlar talian?« Videli smo na tržaškem sodišču in na drugih sodiščih že več nezakonitosti proti našemu jeziku, ali slučaj, kateri se je nedavno dogodil pred kazenskim senatom v Trstu, zaslučuje, da se ga posebno zabeleži. Vršila se je kazenska razprava proti čisto slovenskim možem, kateri niso znali niti besedice italijanski, obe stranki ste bili zastopani po slovenskih odvetnikih, razpravo je vodil predsednik, dobra duša, naše gore list, a kakor votanta sedela sta poleg njega dva gospoda svetnika, katera ne znata slovenski, dočim je tretji votant znal naš jezik. In kaj se je dogodilo? Predsednik je izjavil, da bode sam prevajal na italijanski jezik, da bodo mogli razumeti vsi sodniki vse, kar bodo govorili odvetniki, tožitelj, obtoženci in svedoki. Ko so pa slovenski odvetniki proti temu najodločneje protestovali, imenoval je sodni dvor zapisnikarja za tolmača ter ga zaprisegel.

Dosedaj so se pozivali tolmači le za stranke, sedaj pa vidimo, da so jih postavili za sodnike; to da naj bode zakonito, da sodi o tvoji svobodi človek, kateri te ne razume? V obče poznajo naši zakoni tolmača le za tuje jezike, deželni jezik pa mora biti poznan rednemu pristojnemu sodniku. Ali morda smatrajo nekateri gospodje slovenski jezik tujim jezikom pred e. kr. deželnim sodiščem v Trstu?

Še žalostnejša je stvar z našo poroto. Ozirom na navedeno razmerje prebivalstva, morala bi biti vsaj polovica porotnikov slovenska. Stoji pa, da od 216 sodnikov iz naroda, izbranih za bodoče zasedanje, pozna komaj 16 njih slovenski jezik. In ti sodniki iz naroda ne bodo sodili samo Italijane, nego tudi

Slovenec; da, dali bodo svoj pravorek celo v čisto slovenskih procesih, v katerih se je vodila preiskava in sestavila obtožnica v slovenskem jeziku, kar se seveda ni dogodilo v področju tržaškega sodišča, ki je le delegiran za te pravde, nego drugje. Ako se čita zakon o poroti, ki mej drugim določuje, da se imajo izbrati za porotnike taki možje, ki so sposobni, da vrše svojo dolžnost, i glede jezika, in ako se vidi, kako se sestavlja porota v Trstu (a ni bolje ne v Rovinju, ne v Gorici), mora se pač obupati nad vršenjem zakona.

A kaj naj rečemo o državnem pravdnstvu? Našemu listu gotovo ni prijetno, ako pride v navskrižje z državnim pravdnstvom, ker ga ima isto vsak dan v rokah ter bi nam lahko prestriglo peruti, ali resnico moramo vendar reči, in ta je, da se nam zdi, da so na državnem pravdnstvu popolnoma zaprta vrata našemu jeziku. Kako pridejo namreč vsi naši ljudje, kateri spadajo pod sodišče v Komnu, Sežani, Podgradom in Voloskem do tega, da se jih toži v tujem jeziku? Kje je to predpisano, da državni odvetnik ne sme tožiti Slovence v slovenskem jeziku? Mi bi jako radi znali, v katerem slučaju bode državno odvetništvo dvignilo slovensko obtožnico ter jo zagovarjalo. Ali ako to ne more biti, vprašamo, na temelju katerega zakona mora Slovenec prenašati jarem italijanskega jezika? In kolikor smo informirani mi, tiči vsa krivda na tem, da se v kazenskih stvarih zapisujejo zapisniki z našimi strankami v tujem jeziku ter da se razpravlja na glavnih razpravah v italijanskem jeziku na tržaškem državnem pravdnstvu samem. Preiskovalni sodniki napravljajo namreč se slovenskimi obtoženci in pričami italijanske in nemške zapisnike samo radi tega, ker državno pravdnstvo principijelno ne ulaga drugih obtožnic nego italijanskih, a deželno sodišče proglašja zopet samo radi tega ter izdaja italijanske rzsodbe, ker je bila uložena italijanska obtožnica. Slovenski obtoženci okrajev sežanskega, podgrajskega in komenskega morajo vsled take prakse iti celo skozi dvojne jezikovne vice: slovenski se jih zasljuje, nemški se zapisuje njih izpovedbe, a italijanski se jih toži, se ž njimi razpravlja na glavni razpravi ter se jim proglašja rzsodbo. V pekel t. j. v zapor pa pridejo zopet vsled slovenskega poziva. Tako postopanje bi bilo neverjetno, ako ne bi bilo resnično.

Ne, gospóda, tako ne smemo iti naprej! Mi nočemo več biti robovi tujih narodov, mi hočemo živeti svojim življenjem. Tega večnega preziranja in zapostavljanja nam je že preveč. Uradnik, ki ni sposoben, da nam deli pravico v našem jeziku, naj gre med ljudi, katere razume in kateri razumejo njega; tisoči naroda našega niso za to ustvarjeni, da se mučijo s tujim jezikom radi uradnikov, nego je prva in glavna dolžnost uradnikov, da poznajo jezik svojih ljudij ter da ga rabijo v vsaki dotiki ž njimi.

Stavljamo na sree našim ljudem iz gori omenjenih sodnih okrajev, iz Trsta in okolice, da nikomur ne na volju odstopajo od svoje pravice, govoriti v svojem jeziku pred vsakim uradnikom, naj bode še tako mogočen, ker samo tako dokažemo pred svetom, da Slovenci niso vsakega robovi ali kakor nas nazivljajo naši ljubeznjivi Italijančiči »ščavi«. Zakon je z nami, a bdečim pravica!

Politični pregled.

O notranjem položaju. Kakor vse kaže, hoče vlada dokazati, da je v stanu začeti in morebiti tudi izvesti važne reforme na gospodarskem polju brez parlamenta. In v istini ozirom na razpoloženje opozicije ne preostaje družega za sedaj, nego izvesti na korist državljanov one reforme, katere so potrebne in koristne. Tako delovanje privede tudi mogoče ministerskega predsednika do prepričanja, da si ni potreba beliti preveč glave s tem, kako bi opozicijo omehčal z obljubami v jezikovnem vprašanju, katere ohljube bi mogel seveda izvesti le na škodo Čehom in Slovanom sploh.

Reforma, katero hoče izvesti vlada in o kateri se nam poroča, tiče se obstoječih zakonov o delniških (akejskih) družbah. Znano je, kako kapitalistično je naše zakonodajstvo o delniških družbah. Ti zakoni so taki, da omogočujejo ustanovljenje podjetij le močnim kapitalistom, dočim delajo vse mogoče zapreke malim kapitalistom. Na podlagi principa koncesijoniranja delniških družb, se v praksi

navadno ne izda koncesije, ako se glasijo delnice na male zneske. S tem se povspešuje boj velikih kapitalistov proti malim.

Vlada, oziroma finančni minister Kaizl, ki je duša vsem reformam, ki grejo na to, da se pomore nižim in manj bogatim slojem ter da se otrese naša država ozkosrčnega fiskalizma, ki mori vsak napredek na narodnogospodarskem in duševnem polju hoče izvesti omenjeno reformo na teh-le načelih: Ustanovljanje delniških družb bodi svobodno, tako da odpade za bodočnost sistem koncesijoniranja ter naj se v zakonu strogo določi že naprej pogoji, pod katerimi se mora dovoliti ustanovljenje delniških družtev. Ti pogoji naj bodo primerno strogi, a vendar ne taki, da bi zaustavljali podjetnost. Za sedaj do uzakonenja reforme predlaga finančni minister prehodno naredbo, ki se objavi v državljanškem zakoniku. Istočasno izladi hoče minister Kaizl prašalno polo na merodajne kroge in skrbeti za sestavo ministerjalnega odbora, ki bi se sestajal po potrebi. Kakor se vidi, je načrt Kaizlnov velikanske ekonomične in politične važnosti, ter zna dati namerovana reformna nov impulsi narodnemu gospodarstvu, a istočasno odškodovanje za žalosten položaj naš.

K poročilu o zadnji seji parlamentarne komisije desnice je še dodati, da je dr. Ferjančič s posebnim povdarkom opozarjal, da se mora jezikovno vprašanje za Slovence, Hrvate, in Maloruse zajedno s češkim jezikovnem vprašanjem rešiti, in da nikakor ne gre, da bi se to vprašanje rešilo samo za Čehe posebej, brez ozira na nenemške narode. S češke in s poljske strani se je temu pritrnilo, a opozarjalo se je, da tega že sedaj iz ozirov na omogočenje normalnih razmer v parlamentu ni možno storiti!

Kakor se vidi smo mi Slovenci povsod in vedno zadnji. Mi, ki smo najbolj lačni, čakati moramo najdalje, da se nas nasiti.

Antisemitični izgredi v Galiciji dobivajo že anarhističen značaj. V okraju Gorlice hodijo neznani agitatorji iz kraja v kraj in puntajo ljudi. Kmetje in delavci se klatijo po vaseh in demolirajo židovske hiše ter jih plenijo. V Frisz-taku blizu Rzezova so se primerili velikanski izgredi. Mnogoštevilne tolpe so ropale in plenile. Vojaštvo je tolpe razgnalo. Šest oseb je bilo ubitih, mnogo ranjenih.

Namestnik Pininski je prišel v Jaslo. V Zagoržanyju so se kmetje združili z delavci petrolejskih jam in plenijo pri židih in kristijanih. Primerili so se že krvavi izgredi. V Piezu so se kristijani in židje združeno ustavili izgretnikom, katere je vojaštvo le iztežka razgnalo.

To je sad izsesavanja ubozelega naroda od strani židov in njih krščanskih pristašev. Lani selili so se kmetje trumoma iz Galicije v Ameriko, a vlada jih je sè silo gnala nazaj. Sedaj je moralo počiti. Gladen narod se ne pomiri se silo, ampak s pametnimi reformami in s tem, da se mu da — kruha.

Amerikansko-španska vojna. Iz kubanskega bojišča ni drugih važnih vesti, nego da je Sampson že v četrtek bombardoval Santiago de Cuba. Kakor se zdi, tudi takrat brez uspeha, akoravno je oddalo njegovo brodovje nad 1000 strelav. Španske baterije so krepko odgovarjale in po poldrugournem bombardovanju moralo se je amerikansko brodovje umakniti. Santiage de Cuba je menda trša kost, nego so si jo mislili prevzeti Yankee. Junško vedenje Španjcev napravlja utis v Washington-u in se govori o tem, da bode treba poslati Sampsonu znatne pomoči. Kaj pa, ko bi Camara odplačal Amerikancem njih bombardovanje s tem, da bi napal njih mesta. In to ni neverjetno. Camarra je odplul sè svojim brodovjem, katero je pomnoženo z močno oklopnico in pripravlja se na Španskem že tretja eskadra. Španci toraj se ne mislijo udati še tako hitro; to daje skrbi Amerikancem in že se čujejo glasovi iz Amerike, ki svetujejo časten mir. Iz Filipin ni nobenih vesti; Manila torej tudi ni še v rokah ustašev, še manje pa Amerikancev. Vojska stane obe stranki do sedaj že milijardo in ako so Amerikanci bogateji, nego Španci, treba pomisliti, da trpi velika trgovina, ki jo ima Amerika z Evropo večo škodo, nego Španska. Ta pomislek zna postati odločilen za Amerikance, da si bodo kmalo začeli želeti miru.

Domače vesti.

Shod slovenskih časnikarjev v Pragi.

Dobro bi bilo, da odpošljejo Slovenci jutri, v nedeljo, kolikor mogoče brzozavnih pozdravov na ta velevažni shod, ob katerej priliki se vrši tudi proslava stoletnice velikana Fr. Palackega. Naslov za brzozavke je ta-le: Sjezd slovanských novinářů, Praga.

V Prago se je odpeljal iz Ljubljane g. Evgen Lampe, ki bo s poslancem drom. Krekom zastopal liste »Slovenec«, »Glasnik«, »Primorski list«, »Slov. Gospodar«. — Iz Celovca je odšel v Prago gos. Josip Rozman, tajnik Mohorjeve družbe, ki bo ob enem zastopal tudi »Mir«. — Pri Palackijevi stoletnici bo zastopal »Slov. Matico« odbornik dr. Ivan Tavčar.

Na te slavnosti pride tudi mnogo Rusov, ki so se začeli zadnji čas precej brigati za nas avstrijske Slovence.

Velevažen-odlomek v korist slovenskega bogoslužja v Istri, prinaša tukajšnji »Pensiero Slavo«. Isti slove: Učenjak v slovanskih zadevah, med kojimi gotovo slovensko bogoslužje ne zavzema zadnjega mesta, nam pošilja, med tolikimi drugimi, velevažen odlomek v korist slovenskega bogoslužja v Istri; dokument na katerega opozarjamo posebno in najprej one nenasitne latinizatorje, ki bi hoteli na vsak način oropati naš narod v mejni pokrajini najdražje zapuščine svojih dedov, trdè med drugim z neko smelo nevednostjo in umazano neverjetnostjo, da če je v davnih časih životarilo Slovensko bogoslužje v katerem selu na kvarnerskih otocih, gotovo ni živelo nikdar v Istri, na poluotoku samem. Fragment, o katerem je govor, je prepisan doslovno iz 473. in nadaljnih strani iz knjige, kateri je naslov:

Conografia ecclesiastica o sia descrizione della città e della diocesi di Giustinopoli, detta volgarmente Capo d'Istria. — Pastorale divertimento di Monsignor Paolo Naldini, già assistente d'Italia nel sacro suo ord. Agost. & ora Vescovo della stessa chiesa giustinopolitana etc. etc. — Venezia, appresso Gierolamo Albrizzi — MDCC.

(Slovenski: »Cerkveni opis ali popis mesta in diocese Justinopletanske, po domače Koperske. Pastirska razprava monsignora Pavla Naldini, bivšega asistenta sv. reda Avgustincev v Italiji in sedaj škofa iste cerkve Justinopletanske itd. itd., pri Jeronimu Albrizzi 1700).

Imenovani odlomek slove v prevodu.

...Če so cerkve zidane, ali popravljene v Kopru, Piranu in Izoli in ustanovljene zadruge dela italijanskega usmiljenja, se uporablja pobožnost Slovanov za prenovljenje altarjev in pomnožitev bratovščin, tudi v selih diocese. Gospod Bog torej dokazuje, da mu je mila ljubezen obeh narodov; kajti če preskrbuje Italijane so spoštovanja vrednimi duhovni, ki jim opravljajo molitve, delé sv. zakramente in sv. mašo v latinskem jeziku in jih podučujejo propovedmi v italijansčini, dovoljuje tudi Slovanom (morda še z večjo pravico), da se svete ceremonije, ne samo prepovedi, ampak tudi obredi, maše, zakramenti in kar se mora želeti od dobrega vernika, opravljajo v njih lastnem, maternem slovanskem jeziku. Koliko bolj vežejo človeka glasovi materinščine in kolikobolj ranijo sree naglasi vcepljeni z mlekom! Srečna cerkev Justinopolitanska, ki vernike tako različnih narodov družiš v bogoslužji. Če ni ta prednost popolna in edina nje last, je posebnost, ki se ne druží z več stolnicami tudi imenitnejšimi za kristijanstvo.

Tako »Pensiero Slavo«. Mi ne vemo in ne trebamo družega nego, da naj si gospoda okolu »Amica«, e compagna bella, to dobro zapiše za uho, ter, da ne bode, kakor pravi »Pensiero Slavo«, v svojej gorostasnej nerednosti govorila o slovanskem bogoslužji, kakor slepee v barvah.

Kreta in Greta sta dve slavni zemlji! Pišejo nam: O Kreti smo že toliko slišali, da si jo že lahko v duhu ogledamo, ne da bi jo videli! A za Kreto je slavnoznana tudi — Greta! »Edinost« je že toliko pisala o naši tržaški Kreti — pardon — Greti, da sem si uprav želel si jo malo ogledati. Včeraj je bil oni »sročni« dan, ko sem se odločil v hrbe! Prvo, kar sem opazil je bilo to, da sem našel dve deklici uprav pred magistratovim otroškim vrtom na Greti. Deklici sta se razgovar-

jali v slovenskem jeziku, akoravno pohajati raznarodovalno gnezdo magistratovo.

Dalje sem šel po ulici Cisternone ter popraveval to in ono, seveda v slovenskem jeziku. Odgovarjalo se mi je le v slovenščini, kar se mi je dovolj čudno zdelo, ker sem čital, da so na Greti malone že poitalijančeni! Z eno besedo, od početka Grete, pa do Trstenika naletel sem samo na eno žensko, ki mi je na slovensko vprašanje odgovorila laški. Bil sem celo pri zloglasnih Škrlijih, koje sem si predstavljaj za prave kalabreže, toda niti tu nisem našel ne enega Laha! Greta ni torej laška trdnjava, ker ko bi bila taka, govorilo bi se tam — laški in ne lepe naše slovenščine. Z eno besedo, prepričal sem se, da vrag ni nikoli tako črn kakor ga slikajo!

Da ni nobenega Laha na vsej Greti, ne morem trditi, ker Lah in lakota sta povsod, toda domače ljudstvo je vse slovensko, le škoda, da je oblizano po »aviti kulturi«, ter da se prerado udaja lahonski judeževi pijači, koja mu zmeša možgane, da ne ve kaj dela.

Za ureditev razmer na Greti trebamo vsaj enega vrlega možaka narodnjaka, kojega pa žalibog še — ni.

To je bil utis Grete in Gretarjev na mojo malenkost.

Hribolazec.

Jedna občina več v naših rokah. Pri občinskih volitvah v Šent Janžu v Rožni dolini na Koroškem so zmagali Slovenci. Živeli! Le vstrajno naprej sovragu in strah, nam pa v dobro in čast.

Rodoljubi! Rodoljubkinje! Pojdimo v Barkovlje, to bodi jutri splošna naša parola. V Barkovljah se bode vršil jutri plemenit čin pravega narodnega bratoljubja, čin, kateri nas spominja na britke dogodke, dogodivše se v teku minolega leta. Ta čin ostane nam nepozabljiv posebno pa materam in nedolžnim otrokom ubožnih družin, katerih nesrečni očetje morajo dostati med zaduhlimi zidovi kazni za to, ker niso mogli brzdati svoj srd nad onimi, od katerih so se čutili (oziroma smo se čutili in se še čutimo) do srea užaljeni.

Jutri nam bode torej dana prilika, da skazemo našim zaprtim bratom-trpinom in njihovim nesrečnim družinam, da smo z njimi, da se jih spominjamo, da z njimi trpimo in žnjimi čutimo.

Ponavljamo torej besede, katere smo napisali že minolo soboto: Plemenit je sklep pevskega društva »Adrija« v Barkovljah, katero priredi jutri lepo veselico v korist ubogim nesrečnežem; lep je tudi prostorni vrt »Narodnega doma«, krasen je vspeled veselice, a najlepši je nje — namen.

Toraj rodoljubi in rodoljubkinje! Pridi kdor le more v Barkovlje in tam položi darček na oltar človekoljubja!

Velika narodna slavnost v Sežani. Te narodne slavnosti se udeleži, razven že javljenih društev, korporativno tudi pevsko društvo »Danica« iz Kontovelja. Danes se nam je sporočilo s Proseka, da je isto sklenil tudi odbor pevskega društva »Hajdrih«.

„Zvon“ pevsko društvo na Opčinah priredi dne 26. t. m. veselico v proslavo 50letnice cesarjeve. Program objavimo pravočasno.

„Slovenka“ št. 13. je izšla danes se sledečo vsebino: Mlada ljubezen, pesem. — Otroška do a. — Usoda, pesem. — Hudi grad (dalje) povest. — Vihar, življenje, pesem. — O narodnem duhu. — Na okenca, pesem. — Mstinski močeradi (dalje), povest. — Med dejanji, pesem. — Jelica Belović-Bernadzikovska. — Književnost. — Razno — Doma.

„Kje je narodni dom“? V št. 98. našega lista priobčili smo pod tem naslovom doposlano nam notico. Na to notico smo prejeli danes od predsedstva barkovljanskega obrtniškega društva to-le pojasnilo: 1. da je tabla z napisom že več časa pripravljena; 2. da je vložena prošnja na magistrat v tej zadevi že pred časom, da pa do sedaj ni še duha ne sluha o rešitvi iste; 3. da se je vložila ravno te dni radi tega druga prošnja na namestništvo, da požuri rešitev prve. Tako utegne biti ustrezno g. pisec omenjene notice v kratkem.

Furlanska železnica ima vsako leto zgubo. Lani je bilo zgube 7000 gld. Nemara bo ista tudi z novo namerovano železnico Trst-Poreč. Ali kaj bo to. Italijanom je vendar treba ugoditi.

Koze na parniku. Včeraj je došel iz Bombaye Lloydov parnik »Imperatrix«. Mej potoma je obolel parniški oskrbovalec za kozami. Bil je sproveden v bolnišnico pri Sv. Mar. Magd.

Za nedeljski počitek. Jutri bodo imeli trgovski pomočniki shod v dvorani Tersicore v ulici Chiozza ob 9. uri in pol. Dnevni red: 1. Zapiranje trgovin na drobno v poletnem času. 2. Razni predlogi.

Zavod sv. Nikolaja za brezposelne služkinje se je pred kratkem zasnova v Trstu. Pravila in poziv, katerega razposilja osnovalni odbor posameznim rodoljubom v svrhu, da bi ga slednji podpirali po svoji moči moralno in materialno, je prejelo tudi naše uredništvo. Pravila priobčimo v jedni prihodnjih številčk poziv pa, iz katerega naj razsodi čitatelj sam, kako važen korak je storilo naše ženstvo se zasnovanjem tega zavoda posebno sedaj, ko skušajo socijalni demokrati pridobiti naše služkinje na svojo stran, se glasi:

Vaše Blagorodje!

Letos, ko vse tekmuje, kako praznovati petdesetletnico vladanja Njegovega Veličanstva našega presvetlega cesarja, katerega želja je, naj se praznuje njegova petdesetletnica ne s hrupom in šumom, pač pa z dobredelnimi čini, želé tudi tržaške Slovenke pokazati svojo vdanost ter vstreči plemeniti želji plemenitega vladarja. Nadele so si nalogo ustanoviti zavetišče za brezposelne služkinje.

Komu ni znano, koliko naših mladenk pride vsako leto v mesto iskat si zaslužka? In vse te so prepuščane samim sebi ter nimajo, izvzemši male izjeme, nikogar, da bi jim svetoval ter jih ščitil pred pretečo nevarnostjo. Kam se hoče obrniti ubogo, nevedno dekle došlo z dežele v mesto med neznane tuje ljudi? Komu hoče zaupati, koga hoče vprašati za svet, ko se nihče ne briga za-njo? Ako pride dobrim gospodarjem v roke je srečna, kaj pa, ako pride v roke brezvestnim in brezvernim ljudem, kateri jo oropajo vere in sramožljivosti? Padla je, ker ni imela nikogar, da bi jej svetoval, jo svaril. Koliko solz so že pretočili stariši zaradi takih zapuščenih deklet? Koliko sramote in stroškov so imele občine zaradi njih?

Da se pride temu zlu v okom, snujejo tržaške Slovenke zavetišče, kjer se bodo vsprejemale devojke došle z dežele. Tu bodo preskrbljene z vsemi potrebščinami ter se bodo vrh tega poučevale v ročnih delih, kuhanju, likanju in šivanju; navajale se bodo h krepostnemu življenju in štedljivosti. Vsaka devojka, katera bode hotela biti vsprejeta v zavod, ineti bode morala priporočilo od duhovnika in županstva. Zavetišče bode v dogovoru s stariši ter jih obveščalo o vedenju njihovih hčer. Skrbelo se bode tudi, da se jim preskrbi dobre in vestne gospodarje ter pazilo na nje, da ne zaidejo na slaba pota.

Da pa nam bode možno izvrševati to težavno nalogo, prosimo vse človekoljube, da nam prihite na pomoč s sveti in dejanji. Vsak še tako majhen dar dojde nam dobro, ker vstanova zahteva velikih žrtev.

Nadejaje se, da nas bode Vaše Blagorodje blagohotno podpiralo, se udano beleži

osnovalni odbor

Marija Škrinjar, Zorcut Rezika, Kunigunda Blatnik, Ivanka Ivančič, Rezika Gruden, Nežika Gruden, Ema Dekleva, Ivanka Černigoj.

Potuha. 75letni Josip Uršič je pahnil včeraj od sebe nekega 6letnega frkoveca, ker mu je nagajal. Le-ta je tekel k materi ter jej javil, kar se mu je zgodilo. Mati ni morda okregala nagajiveca, marveč predstavila se je starčku ter mu zagnala v glavo kozarec in ga ranila tako, da je moral na zdravniško postajo. Tako početje se zove potuha in otroci, ki so tako vzgojeni, so gotovo malo prida.

Poskus samomora. Včeraj zjutraj se je vrgla 50letna udova Helena Marsé skozi okno družega nadstropja. To je jako uplivalo nanj, ki je imel slabe namene. Vrnil se je domov ter se zaprl v svojo sobo. Kmalu na to je slišala služkinja strel. Še le pozneje v strahu, da se je morda kaj pripetilo, je vstopila v sobo, in res, nesrečnež je ležal v postelji, in na prsih mu je slonel samokres. Samomorilec, ki se je vstrelil v desno sence, bil je že mrtev, ko je prišel zdravnik z zdravniške postaje.

Samomor. 39letni Rudolf Thaller je imel pred časom dobro trgovino z manifakturo, ki mu je pa pozneje opešala tako, da je prišel ob vse. Živel je sedaj pri svojih bratih. Ne samo, da ni imel sroče v trgovini, imel je ni tudi v ljubezni. Seznanil se je bil z nekim 24letnim dekletom, s kojim pa se nista strinjala ter je dekletu povedal pred dnevi, da ima namen: usurtiti se. Včeraj je šel od doma bolj zgodaj nego navadno ter je hotel slučaj, da je prišel pred hišo št. 12. v ulici Barriera, kjer se je

vrgla ravno takrat neka Helena udova Marsé skozi okno družega nadstropja. To je jako uplivalo nanj, ki je imel slabe namene. Vrnil se je domov ter se zaprl v svojo sobo. Kmalu na to je slišala služkinja strel. Še le pozneje v strahu, da se je morda kaj pripetilo, je vstopila v sobo, in res, nesrečnež je ležal v postelji, in na prsih mu je slonel samokres. Samomorilec, ki se je vstrelil v desno sence, bil je že mrtev, ko je prišel zdravnik z zdravniške postaje.

Zadnje vesti.

Praga 18. Nemški časniki prinašajo izjavo, v koji trde, da se Nemei ne udeležijo čeških slavnosti, a da jih tudi ne bodo motili. (Kislo grozdlje.)

Krakov 18. Tudi danes trde, da so se vršile antisemitske demonstracije v različnih krajih Galicije.

Budimpešta 18. Državni zbor je odložen do 6. septembra.

Rim 18. Ministerstvo Rudini je dalo odstavo. Zbornica je zbrana polnoštevilno. Navzočih 450 poslancev. Levica besnela. Zbornica je priredila vojaštvu navdušeno ovacijo.

Dunaj 18. »Wiener Zeitung« prinaša sankcionirane sklepe delegacij.

Madrid 18. Oficijelna brzojavka kapitana Augusti-ja iz Manile povdarja, da je položenje še vedno jako opasno. Sovražne čete naraščajo vsled tega, ker veliko domorodcev k njim desertuje. On da nima zveze s provincijo, upa pa, da dobi od Španske podporo, predno mu poidejo vsa sredstva za obrambo.

Gibraltar 18. Transatlantiški parnik »Saint Augustin« je dobil dovoljenje, da sme odpluti z 11.000 tonami oglja.

London 18. »Reuter Office« javlja iz Manile, da je položenje Špancev vedno opasnije. Primanjkuje živil. Garnizije v provincijah so podlegle in Španci so povsod brez opore. Ustaši so se polastili več mest, Manilo samo pa so obkolili. Guverner se je hotel udati a vojni svet se je temu protivil.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 17. junija. (Izvirni brzojav.) Pšenica za julij 81³/₄ (včeraj 89¹/₄), za september 73¹/₄ (včeraj 75³/₄), za december 74 (včeraj 75³/₄), koroza za julij 36³/₈ (včeraj 36⁷/₈), za september 37³/₈ (včeraj 37⁷/₈), mast 605 (včeraj 610).

Tržaška posojilnica in hranilnica,

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

v ulici Molino piecolo št. 1

se preseli meseca septembra v nove prostore

ulica S. Francesco št. 2. I. nad.

(Slovenska Čitalnica.)

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4°/_o. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadružnikom in sicer na vknjižbo po 5¹/₂^o/_o, na menjico po 6°/_o, na zastave po 5¹/₂^o/_o.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—5 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 10—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

FRAN WILHELMOV
ODVAJAJOČI ČAJ
od
FRANA WILHELM
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnje Avstrijsko)

dobiva se v vseh lekarnah po
1 gld. av. velj. paket. III

Odlikovan fotografski atelje!

Acquedotto h. št. 25!!

Usojam si naznaniti sl. občinstvu, da sem na Acquedottu 25 odprl svojo filjalko. Atelje je urejen moderno in preskrbljen aparati najnovejšega zistema. Fotografije v vsaki obliki do naravne velikosti na papirje vsake vrste: celoidin, albumin, platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovršeno. Cene kolikor sploh možno nizke. Posebno se priporočam v izdelovanje skupin rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki, tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, akvarelov; fotografij v naravnih barvah. — Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno obiskati moj atelje in si ogledati tam izložene slike! Atelje je na Acquedottu št. 25.

Anton Jerkič,

odlikovan fotografski atelje.

V Gorici:

V Trstu:

na Travniku 11.

na Acquedottu 25.

Alojzij Progar, akademični podobar

v Celovcu, (Atelje v Benediktinskem samostanu)

Izdeluje po svojerodnih načrtih, osnutkih in modelih: oltarje, tabernakelje, prižnice, krstilnike ter vsakovrstne cerkvene podobe od lesa in marmorja, katere reči tudi zajedno poslikuje in pozlačuje. Takisto izgotavlja portrete po živih uzorcih, nagrobne spomenike s posamičnimi kipi ali z umetno sestavljenimi skupinami in vzvišenimi od preprostega kamna do dragocenega kararskega mramorja in to povsem vestno, pošteno in pristno.

Škropilnice
proti
peronospori
inženerja
ŽIVICA,
in brentači,

kateri ostajajo zmiraj enaki in pripravljeni, bodisi v suhem ali v vodi, najtrajalni od vseh drugih. Dobivajo se v delavnici omenjenega v Trstu, v trgovinski ulici (Via Commerciale) št. 11, kjer se oddajajo tudi radovoljno prospekti in ceniki.

AITE & ZADNIK

V TRSTU,
via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA
TKANIN IN MODE.

Velika zaloga
moških in ženskih stof za vse letne sezone.
Velik izbor
plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju.
Sprejemajo se naročila moških oblek in perila po meri.

CENE NIZKE.

Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

Kašelj, hripavost in prsni katar

ublažuje in zdravi

„planinski zeliščni sok“

iz „Deželne lekarne pri Mariji Pomagaj“ M. Leusteka v Ljubljani.

Cena 1 steklenice 50 novč. Razpošilja se z obratno pošto najmanj 2 steklenic. II

Jakob Klemenc, zaloga manufakturnega blaga

v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporočam častitim svojim odjemalcem svojo prodajalnico, preskrbljeno z vsemi manufakturnimi predmeti, zvezano s krojačeništvom za gospode.

Sokolska obleka kompl. gl. 23.—
Favelok nepremočljiv od 10 do 16 gl.

Velik izbor

suknena in bombažna blaga za moške obleke, sraje iz žide, volne, lana - tenisa, platna itd., zapustne, ovratnikov, perila za moške, ovratnice v vsih barvah in formah, nogovje, rut, jopice vseh vrst posebno za turiste in kolesarje, modnih predmetov, rokavice iz nitij in kože, denžnikov in solmenikov.

Povodom svečanosti jubileja Njegovega Veličanstva velik izbor narodnih in avstr. zastav, transparentov z avstrijskim orlom

po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se uzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštnine prosto.

OLJA

Zaloga na debelo in na drobno.

Pošiljatve le od 5 lit. naprej.

CENE:

OLJE jedilno fino	Liter nvč.	28
„ „ finejše „	„	32
„ oljkino „	„	36
„ „ fino „	„	40
„ namizno „	„	44
„ „ finejše „	„	48
„ „ Extra „	„	52, 56
„ „ Specialit. „	„	64, 72

OLJA za cerkvene svetiljke v vrčih orig. od lit. 15, 20, 25 po zmernih cenah. Pošiljatve na debelo namreč za razprodajalce, so da se ni bati nikake konkurence.

Za Trst in okolico prosto na dom, pustivši vrč na posodo.

ANTON SIRCA

Trst, Via Aquedotto št. 9.

Pomada Phönix.

Odlikovana na razstavi za zdravljenje lu postrežbo bolnikov v Stuttgart-u l. 1890., priznana od zdravnikov in s tisoči zahvalnih pism.

Jedino obstoječe, realno in neškodljivo sredstvo, za doseg lepih lasi pri damah in gospodih, odstranjuje takoj izpadanje las in prhljaj; ter vzgaja pri jako mladih gospodih močne brke.

Garantira se za vspeh in neškodljivost. Lontek 80 nč., po pošti ali povzetju 90 nč.

Hoppe K., Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo.

CENE ZNOVA ZNIŽANE.

Stiskalnice za grozdje, diferencialna sestava. Ta sestava stiskalnice ima največjo pritiskujočo moč izmed vseh drugih, kakoršnihkoli stiskalnic.

Stiskalnice za masline, hidravlične stiskalnice, brizgaljke proti peronospori Vermorelove sestave.

Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter najceneje; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere i. t. d. v najboljšem proizvodu.

Ig. Heller, Dunaj

II, Praterstrasse.

Cenike in spričevala zastoj!

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

Slovenska gostilna

„PRI PETELINU“

v Trstu

sprejme v svoje lepe prostore vsacega lačnega in utrujenega gosta ter ga pogosti z jedjo in pijačo, da bo zadovoljen.

Gospodar gostilne

ANTON VODOPIVEC

je priskrbel svojim gostom hladnega, vedno svežega piva, vina belega in črnega vipavskega in butiljke.

Prijazna gospodinja pa Vas postreže z tečnim zajuterkom, kosilom, večerjo, na željo gosta.

Da bolje ustrezem svojim cenj. gostom, posebno pa trudnemu popotniku, napravil sem tudi spalnice z mehkiimi, in čednimi posteljami, katere oddajam svojim gostom na željo v prenočišče. — Cena je zmerna.

Vse prav čedno, zdravo in ceno. — Popotnik, ko prideš v Trst, ozri se na krasno tablo:

ulica Ghega št. 7. — „PRI PETELINU“ — ulica Ghega št. 7.

Le 50 nvč. za 4 žrebanja

Predzadnji teden

Glavni dobitek 1krat 100.000 Kron in 4krat 25.000 Kron

v gotovini z odbitkom 20%

Srečke jubilejne razstave
po 50 nvč.

I. žrebanje: 24. junija 1898.
II. žrebanje: 6. avgusta 1898.
III. žrebanje: 15. septembra 1898.
IV. žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporočajo: Giuseppe Botaffio, Mandl & C. Ign. Neumann, Ern. Schiffmann, Ales. Levi, Il Mercurio Triestino, M. Nigris.